

**TALOUSVALIOKUNTA****Lausunto 18/1996 vp****Hallituksen esitys 148/1996 vp***Hallintovaliokunnalle*

Eduskunta on lähettänyt 11 päivänä lokakuuta 1996 hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 148/1996 vp valtion aluehallintoa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi ja samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava esityksestä lausuntonsa hallintovaliokunnalle.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina kansliapäällikkö Matti Vuoria ja ylitarkastaja Marjukka Aarnio kauppa- ja teollisuusministeriöstä, kehitysjohtaja Martti af Heurlin Teknologian kehittämiskeskuksesta, toimitusjohtaja Ilkka Niemi ja johtaja Aarne Heikinheimo Valtiontakuukeskuksesta, toimitusjohtaja Pertti Huitu ja varatoimitusjohtaja Seppo Laine Suomen Ulkomaankauppaliitosta, aluejohtaja Esko Tikka Kera Oy:stä, varatoimitusjohtaja Tarmo Korpela Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta ja johtaja Martti Pallari Suomen Yrittäjistä.

Talousvaliokunta on käsitellyt esityksen erityisesti kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan kuuluvien viranomaisten osalta.

**Hallituksen esitys**

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi alueviranomaisen, työvoima- ja elinkeinokeskus, johon kootaan kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimistot, Teknologian kehittämiskeskuksen kotimaan yksiköt, Valtiontakuukeskuksen alueyksiköt, Suomen Ulkomaankauppaliiton alueyksiköt, maaseutuelinkeinopiirit ja työvoimapiirin piiritoimistot.

Työvoima- ja elinkeinokeskus jakaantuu yritystoimen kehittämistoimintoon, maaseututoimintoon sekä työvoimatoimintoihin.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tehtävänä on edistää rahoitus-, koulutus-, kehittämis- ja muita palveluja tarjoamalla erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja toimintaedel-

lytyksiä sekä yritysten teknologista kehitystä ja kansainvälistymistä. Tämän lisäksi keskuksen tehtävänä on edistää maatilataloutta, kalataloutta ja niihin liittyviä maaseutuelinkeinoja, sekä työmarkkinoiden toimivuutta, työllisyyttä ja työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta.

Lakiehdotuksen mukaan keskusten lukumäärän, toimialueet, toimipaikat ja nimet määrää valtioneuvosto. Lisäksi keskuksella on tarpeen mukaan palvelupisteitä. Esityksen perusteluissa kuten myös valtion vuoden 1997 talousarvioehdotuksessa todetaan, että tarkoituksena on perustaa yhteensä 13 työvoima- ja elinkeinokeskusta. Keskusten toimialueet vastaavat maakuntien liittojen rajoja sitten, että keskus muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen yleishallinnollisesta ohjauksesta, valvonnasta ja talousarvioehdotuksesta vastaa kauppa- ja teollisuusministeriö. Toiminnallisesti keskuksset ovat kauppa- ja teollisuusministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä työministeriön alaisia, jotka vastaavat keskuksen tulosohtauksesta sekä muusta ohjauksesta ja valvonnasta. Keskus hoitaa myös Teknologian kehittämiskeskuksen, Valtiontakuukeskuksen ja Suomen Ulkomaankauppaliiton alueellisia tehtäviä.

Keskusta johtaa valtioneuvoston nimittämä johtaja. Tarkoituksena on, että johtaja nimitetään enintään viiden vuoden määräajaksi. Keskuksessa on sisäinen, yhteisten asioiden valmistelusta vastaava ja keskeisiä toiminnan linjauksia käsittelevä johtoryhmä.

Lakiehdotuksen mukaan keskuksen sisäisestä organisaatiosta säädetään asetuksella, josta on luonnos hallituksen esityksen liitteenä.

**Valiokunnan kannanotot**

Valiokunta on rajannut hallituksen esityksen tarkastelun vain oman toimialansa kuulemiseen.

Sen perusteella valiokunta kannattaa työvoima- ja elinkeinokeskusten perustamista.

Keskuksiin kootaan nykyisin eri ministeriöiden alaiset toisistaan poikkeavat ja hajanaiset alueorganisaatiot. Keskuksesta saa valtion eri organisaatioiden palvelut samasta pisteestä, mikä säästää asiakkaan aikaa ja vaivaa. Tavoitteena tulee olla, että tarpeelliset palvelut tuotetaan maan eri alueilla nopeasti, tehokkaasti ja edullisesti.

Keskusten kautta ohjautuu valtion elinkeinon ja työllisyyden edistämiseen kohdentuvat rahat. Uusi kolmen ministeriön aluehallinnon yhdistävä organisaatio mahdollistaisi, että nämä valtion rahat käytettäisiin entistä tarkoituksenmukaisemmin ja koordinoitummin alueen elinkeinon ja työllisyyden edistämiseen. Erityisesti EU-ohjelmien nykyinen moniin ministeriöihin jakaantunut hallinnointi helpottuisi ja yksinkertaistuisi, kun alueellisella tasolla ohjelmat olisivat yhden viranomaisen hallinnoitavana.

Asetuksella säädetään tarkemmin työvoima- ja elinkeinokeskuksen sisäisestä organisaatiosta sekä henkilöstöstä ja sen tehtävistä. Asetusluonnoksen mukaan asianomaisten ministeriöiden tulee yhteisesti valmistella keskustun tulosohejausta ja toiminnan kehittämistä koskevia asioita. Ministeriöiden tulee niin ikään yhteisesti käsitellä keskustun tulossuunnitelmaa, toimintamenomäärärahoja ja varainhoitovuoden toimintamenomäärärahojen jakoa.

Keskusten johtajan nimittää valtioneuvosto. Johtaja johtaa keskustun toimintaa ja vastaa keskustalle asetettujen tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että työvoima- ja elinkeinokeskuksen johtajalla on riittävät valtuudet ja johtamisvälineet keskustun johtamiseksi. Tässä suhteessa valiokunnan mielestä hal-

lituksen esitykseen liitettyssä asetusluonnoksessa johtajan toimivaltuudet, muun muassa henkilöstöpolitiikassa ja taloudellisissa resurssikysymyksissä, ovat liian rajoitetut, ja ministeriöiden ohjaukselta on liian yksityiskohtiin menevä.

Valiokunnan mielestä teknologian kehittämiskeskuksen teknologiapolitiikan valtakunnallista palvelutarjontaa voidaan elinkeinokeskuksissa vahvistaa. Tämä edellyttää, että luodaan tuloksellinen vuorovaikutus elinkeinopolitiikan aluehallinnon ja valtakunnallisen teknologiapolitiikan välille.

Valiokunta vielä toteaa, että Kera Oy tulee toimimaan edelleen itsenäisenä luottolaitoksena erillään työvoima- ja elinkeinokeskuksista. Sen yhtiömuotoista toimintaa ei voida yhdistää viranomaisorganisaatioon. Erittäin tärkeää kuitenkin on, että Kera Oy ja sen konttorit toimivat läheisessä yhteistyössä työvoima- ja elinkeinokeskusten kanssa.

Esityksen mukaan manner-Suomessa tulee olemaan viisi läänää, jotka ovat alueellisesti laajoja. Jotta alueellisten palvelujen saatavuus turvataan, tämä edellyttää lähellä palvelujen käyttäjää olevaa tiheämpää alueviranomaisten verkostoa. Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on, että alueviranomaisen tehtäviä hoitavia työvoima- ja elinkeinokeskuksia perustetaan 13, minkä lisäksi keskuksella voi olla toimialueesta ja palvelutarpeesta riippuen palvelupisteitä.

Valiokunta korostaa, että työvoima- ja elinkeinokeskusten maakunnallisen palveluverkon tulee olla riittävän kattava niin, että palveluiden saatavuus turvataan koko maassa.

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että hallintovaliokunta mietintöönsä laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on sanottu.*

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tuulikki Hämälinen /sd, jäsenet Mikko Immonen /vas, Martti Korhonen /vas, Riitta Korhonen /kok,

Pekka Kuosmanen /kok, Leena Luhtanen /sd, Erkki J. Partanen /sd, Ola Rosendahl /r, Sakari Smeds /skl, Osmo Soininvaara /vihr ja Janne Viitamies /sd sekä varajäsen Matti Ryhänen /kesk.